

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Кафедра загальної та клінічної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор _____
« _____ » _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

018 «ПАТОПСИХОЛОГІЯ»

за освітньо-професійною програмою «Психологія»

Перший (бакалаврський) освітній рівень

галузь знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»**

спеціальність **053 «Психологія»**

спеціалізація

факультет **філософський факультет**

Робоча програма навчальної дисципліни «Патопсихологія» для студентів галузі знань 05 «соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія» за Освітньо-професійною програмою «Психологія» за першим (бакалаврським) освітнім рівнем – 2017. –16 с.

Робоча програма розроблена на основі програми, затвердженої на засіданні кафедри загальної та клінічної психології «20» «вересня» 2017 року, протокол №2.

Завідувач кафедри

Москалець В.П.

_____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«20» вересня 2017 р.

Схвалено навчально-методичною радою філософського факультету
Протокол № 2 від 19 жовтня 2017 р.

Голова _____ (Пятківський Р.О.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

© Матейко Н.М., 2017 рік
© Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника,
2017 рік

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 05 – соціальні та поведінкові науки	<i>Обов'язкова дисципліна</i>	
Модулів – 1	Спеціальність : 053 «Психологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		6-й	6-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	12 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
Мова навчання: українська		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% / 67%

для заочної форми навчання – 11% / 89%

МЕТАНАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- розширення теоретичних уявлень про механізми виникнення, функціонування та розвитку патологічних станів психіки;
- формування навичок застосування методів патопсихологічного дослідження, проведення патопсихологічного експерименту, складання патопсихологічного висновку, диференціації психологічних феноменів та психопатологічних синдромів;
- розширення наукових уявлень про принципи та основні напрями патопсихологічних досліджень.

• Завдання вивчення дисципліни:

- вивчення особливостей виникнення та протікання відхилень у психічному розвитку людини.
- оволодіння навичками планування патопсихологічного дослідження, обробки й інтерпретації результатів;
- ознайомлення з формами та механізмами порушень окремих психічних процесів, свідомості та самосвідомості;
- розробка заходів з психотерапії з урахуванням особливостей реабілітації особистості

Загальні компетентності:

- ✓ здатність і готовність мислити критично, системно і саногенно;
- ✓ розуміння основних теоретичних понять, термінів, законів та закономірностей психологічної науки;
- ✓ знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись їх;
- ✓ здатність і готовність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них з позицій принципу гуманізму; діяти соціально відповідально та свідомо; ставитись з повагою до мультикультурності та різноманітності;
- ✓ здатність приймати обґрунтовані рішення в процесі патопсихологічного дослідження;
- ✓ здатність діяти на основі етичних міркувань, емпатії, толерантності з обстежуваними особами.

Фахові (спеціальні) компетентності:

- ✓ розуміння основних теоретичних понять, термінів, законів та закономірностей психологічної науки; вміння самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- ✓ здатності і готовності добирати й застосовувати валідний та надійний психодіагностичний інструментарій, аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації;
- ✓ здатність і готовність брати участь у наукових дослідженнях з проблематики професійного спрямування, аналізувати та моделювати психологічні феномени та їх динаміку;
- ✓ здатність і готовність здійснювати перевірку, зокрема експертну, психологічної достовірності фактів, ситуацій, подій, інформаційних повідомлень та їх джерел;
- ✓ уміння організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову); здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту, заходи промоції збереження здоров'я населення;
- ✓ здатність і готовність до особистісного та професійного самовдосконалення, саморозвитку, самоактуалізації; адаптація до нових ситуацій у сфері професійної діяльності.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Місце навчальної дисципліни «Патопсихологія» визначається фундаментальною роллю для майбутніх психологів, знань та навичок з організації патопсихологічної діагностики та корекції хворих з невротичними та психічними розладами; важливістю здійснення заходів з питань збереження психічного здоров'я населення. Дисципліна поєднує теоретичні та прикладні аспекти таких галузей знань як «Клінічна психологія», «Загальна психологія», «Психофізіологія», «Психодіагностика», «Вікова психологія» та ін.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Осмислювати професійні завдання, проблеми і задачі системно, саногенно та оцінювати з позицій гуманістичних духовних цінностей.
2. Демонструвати розуміння сутнісного змісту категорій, теоретичних понять і законів психології та здатність оперувати ними у професійній діяльності
3. Здійснювати пошук необхідної для професійної діяльності інформації з різних джерел, зокрема, з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
4. Вміти реферувати наукові джерела, обґрунтовуючи власні позиції щодо їх змісту, та

робити самостійні висновки.

5. Спроможність самостійно обирати й застосовувати валідний та надійний психодіагностичний інструментарій і технології психологічного супроводу і допомоги.
6. Вміти формулювати мету і завдання досліджень та розгортати їх відповідно до цих формулювань.
7. Критично аналізувати й оцінювати достовірність одержаних результатів психологічних досліджень, формулювати на їх основі аргументовані висновки.
8. Презентувати результати власних досліджень усно і письмово, зокрема, у формі тез, есе, за допомогою мультимедійних засобів.
9. Формулювати свої судження логічно, доступно, аргументовано дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей комунікантів (співбесідників).
10. Знати та дотримуватись етичних принципів професійної діяльності психолога в закладах охорони здоров'я.
11. Демонструвати вміння поводитись відповідально відповідно до принципів і норм гуманістичної моралі та правових нормативних регуляторів з обстежуваними.
12. Розуміти в усіх видах професійної діяльності важливість збереження та зміцнення соматичного і психічного здоров'я (власного й навколишніх), що інтегрується у почуванні стану загального благополуччя (згідно з стратегією ВООЗ).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни, є:

- своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку;
- вміння застосовувати методи психологічної діагностики, психокорекції та психопрофілактики на практиці;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за *поточним* та *підсумковим* контролюми. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі (тестування, контрольна робота, самостійної роботи).

Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки виконаних завдань. Усі контрольні заходи включено до 100-бальної шкали оцінювання.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, де 50 балів відводиться на оцінку усних відповідей студентів, тестування, презентації, виконання самостійної роботи та контрольної роботи і 50 балів – на оцінювання відповідей студентів на екзамені.

На семінарських заняттях студенти за усну відповідь та письмову відповідь (тестування) максимально можуть отримати 5 балів. При цьому, студенти здійснюють огляд літератури за ключовими поняттями теми, анотують та конспектують першоджерела, оформляють відповіді на питання семінару у вигляді асоціативних малюнків-схем, пишуть есе, розглядають клінічні випадки, дискутують з приводу напрямків психологічної допомоги особам, розробляють заходи психологічної просвіти з питань збереження психічного здоров'я і стану психологічного благополуччя.

Усне опитування студентів може здійснюватись індивідуально або фронтально. Загальний бал за цей вид роботи по кожному змістовому модулю виводиться з середнього балу за всі усні і письмові відповіді.

Розподіл балів, що отримують студенти

Поточне опитування та самостійна робота														Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
Усні та письмові відповіді – 5 Самостійна робота – 9				Усні та письмові відповіді – 10 Самостійна робота – 16 Контрольна робота – 10										50	100

T1, T2 і т.д. – теми дисципліни

Самостійна робота студентів ділиться на базову і додаткову. Базова самостійна робота забезпечує підготовку студента до аудиторних занять і контрольних заходів. Результати цієї підготовки виявляються в активності студента на заняттях, при виконанні ним контрольних робіт, тестових завдань й інших видів робіт. Базова самостійна робота студентів включає: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір), огляд літератури і електронних джерел інформації; вивчення матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання; підготовка до лабораторних робіт, практичних (семінарських) занять; підготовка до написання контрольних робіт, інших форм поточного контролю; систематизація вивченого матеріалу перед семестровим екзаменом.

Додаткова самостійна робота спрямована на поглиблення і закріплення знань студента, розвиток аналітичних навичок з проблематики навчальної дисципліни. Вона включає такі види робіт: аналіз наукових публікацій з визначеної викладачем теми; оформлення малюнку-схеми; проведення клініко-психологічного дослідження у позааудиторний час; написання есе за заданою проблематикою; розробка конспекту заходу просвітницького спрямування; бібліографічний огляд літератури за заданою проблематикою; розробка мультимедійної презентації; виконання практичних задач, ситуативних завдань; опрацювання художніх фільмів; підготовка порівняльної таблиці; підготовка термінологічного словника та ін.

Самостійна робота студентів максимально оцінюється залежно від виду роботи. Конспектування матеріалів з актуальних питань патопсихології студенти отримують 1 бал; за есе – 2 бали; оформлення бланку спостереження за поведінкою хворого під час його обстеження та матеріалів патопсихологічного дослідження – 5 балів; за виступ на тему: «Класифікація розладів мислення» у формі мультимедійної презентації – 3 бали; за оформлення матеріалів діагностики депресії в осіб – 3 бали; за аналіз художніх фільмів з питань клінічної психології – 2 бали; за оформлення порівняльної таблички розладів

особистості та психопатій – 1 бал; за проведення просвітницького заходу для пацієнтів (їх родичів, медперсоналу – на вибір) ЛПЗ з питань збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя – 5 балів.

Питання до контрольної роботи:

1. Предмет і завдання патопсихології.
2. Місце патопсихології в системі психологічних і медичних наук.
3. Принципи побудови патопсихологічного обстеження.
4. Особливості побудови патопсихологічного експерименту .
5. Патологія відчуттів. (Агнозії. Анестезія. Гіпостезія. Гіперестезія. Алгії. Сенестопатії. Синестезії).
6. Патологія сприймання. Ілюзії.
7. Патологія сприймання. Види галюцинацій.
8. Диференціально-діагностичні критерії відмежування істинних галюцинацій від хибних.
9. Порушення сенсорного синтезу (деперсоналізація, дереалізація, порушення схеми тіла).
10. Розлади мислення. Патологія асоціативного процесу.
11. Патологія суджень. Нав'язливі стани (обсесії).
12. Порушення пам'яті. Гіпермнезія. Гіпомнезія. Амнезія. Парамнезії.
13. Патологія емоцій. Симптоми емоційних порушень (ейфорія, морія, дистимія, тривога, дисфорія, апатія, емоційна лабільність, емоційна тупість).
14. Порушення потягів.
15. Синдроми порушеної свідомості.
16. Невротичні синдроми.
17. Психологічна сутність психопатій.
18. Психогенні розлади.

Зразок екзаменаційного білету

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Освітній рівень перший (бакалаврський)

Спеціальність 053 психологія

Навчальна дисципліна Патопсихологія

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 5

1. Зміст та об'єм роботи патопсихолога.
2. Патопсихологічне дослідження, його специфіка і принципи побудови.
3. Порушення сприймання. Ілюзії.
4. Діагностичні можливості опитувальника рівня депресії Бека

Затверджено на засіданні кафедри загальної та клінічної психології

Протокол № ___ від _____ 20__ року.

Завідувач кафедри

Москалець В.П.

Екзаменатор

Матейко Н.М.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (пояснення)
90 – 100	A	відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
80 – 89	B	дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
70 – 79	C	добре (загалом правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
60 – 69	D	задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
50 – 59	E	достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
26 – 49	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)
0-25	F	неприйнятно (з обов'язковим повторним курсом)

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи патопсихології.

Тема 1. Патопсихологія як наука. Предмет та завдання курсу

Предмет та завдання патопсихології. Структура патопсихології. Патопсихологія та психопатологія: співвідношення понять. Психічне захворювання: поняття, причини та рівні. Історія розвитку патопсихології. Вплив психіатричних концепцій на становлення патопсихології (В.М. Бехтерев, Е. Блейлер, С.С. Корсаков, Е. Крепелін, П.Ковалевський, А.Е.Личко, Б.Д.Карвасарський, С.Я.Рубінштейн В.М.Блейхер, та ін.). Внесок Б.В. Зейгарник до патопсихології: розробка теоретичних основ, методології дослідження, психологічної феноменології психічних порушень.

Тема 2. Методи дослідження в патопсихології

Особливості застосування та класифікація методів дослідження. Значення патопсихологічних досліджень для теоретичних питань психіатрії і методологічних питань психології. Спостереження. Бесіда: інтерв'ю, збір і аналіз анамнезу. Приладові психофізіологічні і апаратурні методики. Тести, опитувальники. Проективні методи в патопсихології.

Тема 3. Принципи в методи побудови патопсихологічного дослідження

Специфіка патопсихологічного експерименту. Принципи побудови патопсихологічного експерименту. Основні вимоги до змісту та проведення патопсихологічного дослідження. Основні принципи аналізу і інтерпретації даних. Навчальний експеримент. Технологія проведення, цілі і задачі, організація та етапи проведення. Рекомендації до складання висновку патопсихологічного дослідження..

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 2. Основні види порушень психіки та особистості

Тема 4. Порушення відчуття та сприймання.

Патопсихологія відчуття. Класифікація порушень (гіперестезії, сенестопатії, синестезії). Основні критерії їх диференціації. Чинники, що впливають на виникнення цих порушень. Психологія і патопсихологія сприймання. Властивості і фази сприйняття. Необхідні умови розвитку сприйняття. Види патопсихологічних розладів при порушеннях сприймання та їхнє патопсихологічне обґрунтування.

Тема 5. Патопсихологія уваги

Психологія і патопсихологія уваги. Основні властивості уваги. Види уваги. Порушення об'єму, спрямованості уваги, надмірна тугорухливість, виснажуваність уваги. Основні методи дослідження порушень уваги, відчуття, сприйняття, працездатності. Методи дослідження розладів уваги.

Тема 6. Порушення пам'яті

Психологія пам'яті. Види пам'яті, їхня класифікація. Обсяг пам'яті. Механізми запам'ятовування. Патопсихологія пам'яті. Кількісні і якісні порушення пам'яті. Психологічний аспект порушень пам'яті: безпосередньої пам'яті, динаміки мнестичної діяльності, опосередкованої пам'яті, мотиваційного компоненту пам'яті. Особливості порушення пам'яті при психічних захворюваннях органічного генезу.

Тема 7. Патопсихологія мислення.

Психологія мислення. Теорії мислення. Основні операції мислення. Мислення та інтелект. Розвиток мислення в онтогенезі і його види. Клінічна і психологічна феноменологія порушень мислення, основні критерії їх диференціації. Сучасні психологічні концепції про механізми порушень мислення. Порушення операційного аспекту мислення. Порушення особистісного компоненту мислення. Порушення динаміки діяльності мислення. Характеристика патопсихологічної структури порушень мислення при психічних захворюваннях (шизофренії, епілепсії, енцефаліті, деменції).

Тема 8. Психологія і патопсихологія мовлення.

Мова як матеріальне вираження мислення. Види мовлення. Розлади мовлення (афазії, дизартрії, мутизм). Порушення фонаційного (голосотворюючого) оформлення вимовної сторони мовлення. Структурно-семантичне системне порушення мови. Основні методи дослідження порушень пам'яті, мислення, мовлення.

Тема 9. Порушення особистості.

Проблема співвідношення клінічної і психологічної феноменології особистісних розладів при психічних захворюваннях. Патопсихологічні прояви порушень особистості. Патопсихологічний підхід до вивчення особистісних порушень: методологічні передумови і основні принципи аналізу. Порушення структури ієрархії мотивів. Формування патологічних потреб і мотивів. Порушення смислоутворювання. Порушення саморегуляції і опосередкування. Порушення критичності і спонтанності поведінки. Порушення формування характерологічних особливостей особистості. Основні методичні прийоми дослідження порушень особистості в патопсихології.

Тема 10. Порушення свідомості та самосвідомості.

Поняття свідомості у філософії, психології і психіатрії. Поняття «ясної» та «потьмареної» свідомості. «Змінені» стани свідомості. Психологічна характеристика окремих видів порушення свідомості. Порушення самосвідомості: уявлення про структуру цих порушень, їхнє місце в загальній картині порушень психічної діяльності. Проблема несвідомого в патопсихології. Роль свідомості і несвідомого в симптомогенезі. Неврози, реактивні стани, психосоматози – прояви несвідомих форм мотиваційної та емоційної сфери психічного життя людини. Методичні можливості вивчення порушень свідомості і самосвідомості.

Тема 11. Афективні розлади.

Порушення емоційної сфери. Тривожні розлади. Фобічні розлади. Розлади настрою. Емоційні синдроми. Маніакальний, депресивний та апатичний синдроми. Воля та її порушення. Зниження вольової активності. Порушення потягів. Імпульсивні потяги.

Тема 12. Межові розлади.

Психосоматичні розлади. Дифференціальна діагностика, терапія. Невротичні розлади. Органні неврози. Психогенні розлади. Нозогенії (нозогенні реакції). Особистісні розлади. Соматогенії.

Тема 13. Вікові аспекти патопсихології.

Вивчення дітей першого року життя. період новонародженості, віку немовляти та раннього дитинства. Прояви вродженої невропатії, аутичних розладів, гіпердинамічні розлади. Типові психологічні порушення дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Розлади настрою. Психологічні особливості та психосоматичні розлади у підлітків та в ранній юності. Акцентуації характеру. Психологічні особливості та психічні розлади в осіб зрілого, похилого та старечого віку. Культуральні синдроми. Психологія сімейних відносин. Саногенне та патогенне мислення

Тема 14. Сучасні підходи до надання психолого-психіатричної допомоги.

Мета і завдання спеціальних навчальних закладів для осіб з відхиленнями в психофізичному розвитку та поведінці. Відкриті спеціальні навчальні заклади для дітей з відхиленнями в розвитку. Закриті спеціальні навчальні заклади для неповнолітніх з відхиленнями в поведінці. Проблеми та перспективи організації спеціальних форм навчання й виховання дітей з відхиленнями в розвитку й поведінці.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових тем модуля	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		Л	п	Лаб	Інд	ср		л	п	лаб	Інд	Ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи патопсихології												
Тема 1. Патопсихологія як наука. Предмет та завдання курсу	6	2	-			4	8	1	-			7
Тема 2. Методи дослідження в патопсихології	7	-	2			5	9	1	1			7
Тема 3. Принципи в методи побудови патопсихологічного дослідження	9	2	2			5	9	1	1			7
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	22	4	4			14	26	3	2			21
Змістовий модуль 2. Основні види порушень психіки та особистості												
Тема 4. Порушення відчуття та сприймання	10	-	2			4	12	1	-			5
Тема 5. Патопсихологія уваги	6	-	2			4	5	-	-			5
Тема 6. Порушення пам'яті	5	-	2			4	4	-	1			5
Тема 7. Патопсихологія мислення.	5	-	2			4	4	-	1			6
Тема 8. Порушення особистості	7	2	-			5	7	1	-			5
Тема 9. Психологія і патопсихологія мовлення	3	2	-			3	4	-	-			5
Тема 10. Порушення свідомості та самосвідомості.	5	2	-			3	4	-	-			5

Тема 11. Афективні розлади.	6	-	-		6	6	-	-		6
Тема 12. Межові розлади.	6	2	-		4	6	1	-		5
Тема 13. Вікові аспекти патопсихології	8	-	2		6	11	-			6
Тема 14. Сучасні підходи до надання психолого-психіатричної допомоги.	5	-	2		3					5
Разом за змістовим модулем 2	61	8	16		46	63	3	2		58
Усього годин	90	12	18		60	90	6	4		80

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Методи дослідження в патопсихології	2	1
2	Принципи в методи побудови патопсихологічного дослідження	2	1
3	Порушення відчуття та сприймання	2	-
4	Патопсихологія уваги	2	-
5	Порушення пам'яті	2	1
6	Патопсихологія мислення	2	1
7	Вікові аспекти патопсихології	2	
8	Сучасні підходи до надання психолого-психіатричної допомоги	2	

Самостійна робота

Семестр	Номер тижня	Зміст індивідуальної роботи	Обсяг, год.	Форма контролю	Тиждень, на якому здійснюється контроль
6	2	Деонтологічний аспект діяльності патопсихолога.	6	Конспект	4
6	3	Принципи побудови патопсихологічного експерименту.	6	Тестування	5
6	4	Схема оформлення висновку клініко-психологічного обстеження соматично- і психічно хворих	6	Висновок	6
6	5	Методики дослідження рівня та протікання мисленневих процесів.	6	Конспект	7
6	6	Критерії диференційної діагностики психічного розвитку (для дітей молодшого шкільного віку).	6	Конспект	8
6	7	Порушення самосвідомості.	6	письмове опитування	9

6	8	Причини виникнення посттравматичних стресових розладів.	6	Мультимедійна презентація	10
6	9	Наслідки ЧМТ в ранньому віці.	6	Тести	11
6	10	Принципи та методи лікування психічно хворих.	6	Есе	12

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Усне та письмове опитування, навчальні тести, есе, контрольна робота, конспекти першоджерел, мультимедійна презентація, протоколи патопсихологічного дослідження, екзамен.

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальна дисципліна «Патопсихологія» передбачає використання мультимедійного обладнання (комп'ютер, проектор).

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Матейко Н.М. Клінічна психологія: словник-довідник. - Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2015. – 134с.
2. Матейко Н.М. Патопсихологія. Неврологія : методичні рекомендації для студентів спеціальності 053 «Психологія» /Н.М. Матейко. – Івано-Франківськ: Симфонія-форте, 2016. – 160с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Балабанова Л.М. Судебная патопсихология (вопросы определения нормы и отклонений) / Л.М. Балабанова. – Донецк: Сталкер, 1998.
2. Бауманн У. Клиническая психология / УрсБауманн, МайнрадПерре; [пер. с англ.]. – [2-е междунар. изд.]– СПб.: Питер, 2002.
3. Бизюк А.П. Патопсихология: краткий курс в контексте общей и клинической психологии. [Учебное пособие] / А.П. Бизюк; [Под ред. Л.М. Шипицыной]. – СПб.: Речь, 2010.
4. Блейхер В.М. Клиническая патопсихология / В.М. Блейхер. – Ташкент: Медицина, 1976.
5. Блейхер В.М. Расстройства мышления / В.М. Блейхер. – К.: Здоров'я, 1983.
6. Блейхер В.М. Патопсихологическая диагностика / В.М. Блейхер, И.В. Крук. – К.: Здоров'я, 1986.
7. Блейхер В.М. Клиническая патопсихология: Руководство для врачей и клинических психологов / В.М. Блейхер, И.В. Крук, С.И. Боков. – М.: МПСИ, Воронеж: НЛЮ „Модек”, 2002.
8. Блейхер В.М. Практическая патопсихология: Руководство для врачей и медицинских психологов / В.М. Блейхер, И.В. Крук, С.И. Боков. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996.
9. Буркин М.М. Введение в диагностику психических заболеваний / М.М. Буркин, Ю.Е. Рыбак. – Петрозаводск: ПГУ, 1998.
10. Бухановский А.О. Общая психопатология / А.О. Бухановский, Ю.А. Кутявин, М.Е. Литвак. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 1998.
11. Вольф М. Патопсихология и ее методы / М. Вольф. – СПб.: Питер, 2004.

12. Демьянов Ю.Г. Диагностика психических нарушений: [Практикум] / Ю.Г. Демьянов. – СПб.: Сфера, 2004.
13. Детская психология: Хрестоматия / [Состав. Н.Л. Белопольская]. – М.: КогитоЦентр, 2000.
14. Жмуров В.А. Психопатология / В.А. Жмуров. – М.: Медицинская книга; Нижний Новгород: НГМА, 2002.
15. Зейгарник Б.В. Патопсихология. Основы клинической диагностики и практики / Б.В. Зейгарник; [2-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Эксмо, 2009.
16. Клінічна психодіагностика: практикум / Редактор-упорядник проф. М.В.Миколайський. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. – 228 с.
17. Клінічна психологія: словник-довідник / Авт.- уклад. С. В. Діденко К.: Академвидав, 2012. – 320 с.
18. Комер Р. Основы патопсихологии / Р. Комер; 2-е изд. – М.: Мир, 2001.
19. Комер Р. Патопсихология поведения: Нарушения и патология психики / Р. Комер. – СПб.: Прайм-Еврознак, 2005.
20. Коркина М.В. Психиатрия / М.В. Коркина, Н.Д. Лакосина, А.Е. Личко. – М.: МЕДпресс, 2008.
21. Максименко С. Д. Медична психологія / [Максименко С.Д., Цехмістер Я.В., Коваль І. А., Максименко К. С.]; за заг. ред. С. Д. Максименка – К., 2014. – 520 с.
22. Максимова Н.Ю. Основы детской патопсихологии. [Навч. посібник] / Н.Ю. Максимова, К.Л. Мілютіна, В.Н. Піскун. – К.: Перун, 1996
23. Марейке В. Патопсихология и ее методы / В. Марейке. – СПб.: Питер, 2004.
24. Мэш Э. Детская патопсихология: Нарушения психики ребенка / Э. Мэш, Д. Вольф. – СПб.: Прайм-Еврознак, 2003.
25. Николаева В.В. Спецпрактикум по патопсихологии / В.В. Николаева, Е.Т. Соколова, А.С. Спиваковская. – М.: Изд-во МГУ, 1979.
26. Носачев Г.Н. Семиотика психических заболеваний: (Общая психопатология): [Учебное пособие] / Г.Н. Носачев, В.С. Баранов; [4-е изд., испр. и перераб.]. – Самара: Самар. мед. ин-т «Ревиз», 2006.
27. Репина Н.В. Основы клинической психологии / Репина Н.В., Воронцов Д.В., Юматова И.И. – Ростов н/Д: Феникс, 2003. – 480 с.
28. Соммерз-Фланаган Дж. и Р. Клиническое интервьюирование. – М., 2006. – 672 с.
29. Психиатрическая клиника: [Учебное пособие для студентов и врачей-интернов] / [под. ред. профессора В.П. Самохвалова]. – Симферополь, 2003.
30. Рубинштейн С.Я. Экспериментальные методики патопсихологии / С.Я. Рубинштейн. – М.: Медицина, 1970.

Допоміжна:

1. Александровский Ю.А. Пограничные психические расстройства / Ю.А. Александровский. – М.: Медицина, 2000.
2. Базыма Б.А. Новые возможности теста Люшера в диагностике характерологических и поведенческих особенностей подростков / Б.А. Базыма. // Вісник Харківського університету. – 2004. – № 617.
3. Батаршев А.В. Психодиагностика пограничных расстройств личности и поведения / А.В. Батаршев. – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2004.
4. Бек А. Когнитивная терапия депрессии / А. Бек, А. Раш, Б. Шо, Г. Эмери. – СПб.: Питер, 2003.

5. Беллак Л. Тест детской апперцепции (фигуры животных): [Методическое руководство] / Л. Беллак, С.С. Беллак. – СПб.: ИМАТОН, 2002.
6. Беломестнова Н.В. Клиническая диагностика интеллекта: психометрическая и клинико-психологическая оценка уровня развития интеллекта в клинической и судебно-психологической экспертной практике: [Методическое пособие] / Н.В. Беломестнова. – СПб.: Речь, 2003.
7. Белопольская Н.Л. Исключение предметов (четвертый лишний): Модифицированная психодиагностическая методика / Н.Л. Белопольская. – М.: Когито-Центр, 2006.
8. Белопольская Н.Л. Недостающие предметы. Психодиагностическая методика. Модификация методики Г.И. Россолимо (комплект) / Н.Л. Белопольская. – М.: Когито-Центр, 2003.
9. Белый Б.И. Тест Роршаха: практика и теория / Б.И. Белый; [под ред. Л.Н. Собчик]. – СПб.: Дорваль, 1992.
10. Березин Ф.Б. Социально-психологическая адаптация при невротических и психосоматических расстройствах / Ф.Б. Березин, Т.В. Барлас // Журнал невропатологии и психиатрии им. С.С. Корсакова. – 1994. – Т.94. - №6. – С.38-43.
11. Березовский А.Э. Самосознание психически больных / А.Э. Березовский, Н.Н. Крайнова, Н.С. Бондарь. – Самара: Самарский университет, 2001.
12. Леонгард К. Акцентуированные личности [Электронный ресурс] / К. Леонгард. – К., 1981. – 389с. – Режим доступа: <http://www.klex.ru/l/>.
13. Личко А. Е. Психопатии и акцентуации характера у детей и подростков / А. Е. Личко. – Л.: Медицина, 1983.
14. Матейко Н.М. Першопричини адиктивної поведінки особистості з позицій духовної психотерапії "Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія" Збірник наукових праць : психологія. Вип. 21 – Івано-Франківськ, 2016. – С.59-65
15. Матейко Н.М. Психологічна допомога в умовах онкологічного стаціонару // Сучасні наукові інновації (част.1): Матеріали Міжнародної науково-практ. конф. м. Київ, 15-16 лютого 2017р. – Київ: МЦНД, 2017 – С.80-82
16. Матейко Н.М. Психологічний супровід особистості як складова збереження психічного здоров'я у процесі професійної підготовки // Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців», м. Хмельницький, 30–31 березня 2017 р. – Хмельницький, 2017. – С.35-37
17. Матейко Н.М. Психологічна реабілітація емоційних порушень дітей та підлітків засобами піскової терапії // Scientific Journal Virtus. International Innovative Journal Impact Factor (IIGIF) - #13, April, 2017 – P. 63-67
18. Матейко Н.М. Поширеність депресії невротичного генезу серед студентської молоді // VI Міжнародні Чепанівські психолого-педагогічні читання – Вип.37(3), Том 1 (21) – Київ, Гнозис, 2017 – С.194-202
19. Мішиєв В.Д. Сучасні депресивні розлади: [керівництво для лікарів] / В.Д. Мішиєв. – Львів: Видавництво Мс. – 2004.
20. Морозов Г.В. Основные синдромы психических расстройств: Руководство по психиатрии в 2 т. [Т.1] / [под ред. Г.В. Морозова]. – М.: Медицина, 1988.
21. Мясичев В.Н. Личность и неврозы / В.Н. Мясичев. – Л.: ЛГУ, 1960.
22. Нуллер Ю.Л. Депрессия и деперсонализация / Ю.Л. Нуллер. – Л.: Медицина, 1981.

23. Пограничная психическая патология в общей медицинской практике / Под ред. А. Б. Смулевича. – М.: 2000. – 224 с.
24. Практическая психодиагностика. Методики и тесты // под ред. Д. Райгородского. – Самара: Бахрах-М, 1998. – 672 с.
25. Романова Е. С. Графические методы в практической психологии / Е. С. Романова. – СПб.: Речь, 2002. – 416 с.
26. Соколова Е. Т. Особенности личности при пограничных расстройствах и соматических заболеваниях / Е. Т. Соколова, В. В. Николаева. – М., 1995.
27. Собчик Л.Н. Метод портретных выборов – адаптированный тест Сонди. [Практическое руководство] / Л.Н. Собчик. – СПб., Речь, 2007.
28. Собчик Л.Н. МЦВ – метод цветовых выборов. Модифицированный восьмицветовой тест Люшера. [Практическое руководство] / Л.Н. Собчик. – СПб., Изд-во “Речь”, 2001.
29. Собчик Л.Н. Стандартизированный многофакторный метод исследования личности СМИЛ / Л.Н. Собчик.. – СПб., Речь, 2002.
30. Протокол з діагностики та терапії ПТСР NICE [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z-diahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice-2>
31. Селюцький А. І. Психопатологія дитячого віку / А. І. Селюцький. – К., 1997. – 295 с.
32. Синапсис діагностичних критеріїв DSM-V та протоколів NICE для діагностики та лікування основних психічних розладів у дітей та підлітків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z-diahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice-2>.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

<http://psylab.info>

<https://studme.com.ua/136010164937/psihologiya/patopsihologiya.htm>

<https://stud.com.ua/4937/psihologiya/patopsihologiya>

<http://www.psychiatry.ua/books/criteria/paper07.htm>

http://kingmed.info/knigi/Psihologiya/book_192/Detskaya_patopsihologiya